

S&S 2023/70

Rechtbank Zeeland-West-Brabant,
12 oktober 2022**Wegvervoer: overmacht? Schuld van afzender?**

Samsung geeft opdracht aan SDS tot het vervoer van een zending elektronica van Tilburg naar Taastrup (Denemarken). SDS besteedt op haar beurt het vervoer uit aan K+N, waarna K+N aan Vos opdracht geeft tot het vervoer. K+N omschrijft de lading als *goods* en geeft de instructie aan Vos om de lading op vrijdag 18 oktober 2019 in Tilburg te laden en op maandag 21 oktober in Taastrup af te leveren. Na belading in Tilburg worden de deuren verzegeld en wordt er een CMR-vrachtbrief opgesteld en afgegeven, met daarop een stempel van Samsung en vermelding van 19 te vervoeren pallets met *Electronic Goods*. De lading had een gewicht van een kleine 5.000 kilo en een waarde van ruim 134.000 euro. De chauffeur van Vos heeft de trailer met de lading opgepikt in Tilburg, is naar het terrein van Vos in Deventer gereden en heeft aldaar op het terrein van Vos geparkeerd. Dit terrein is omheind met een twee meter hoog hekwerk. Aan de voorzijde bevindt zich een elektrisch bedienbare poort. Daarnaast is er een noodpoort aanwezig. Die noodpoort is afgesloten met een ketting en een hangslot. Er zijn ook verschillende beveiligingscamera's op het terrein aanwezig. Gedurende de nacht van vrijdag op zaterdag hebben dieven de noodpoort opengebroken en zijn met twee trekkers het terrein opgereden. De dieven hebben de trekkers al eerder bij een ander bedrijf gestolen door aldaar in te breken in het kantoor, de sleutels te pakken en vervolgens de trekkers te ontvreemden. Met een van de trekkers is de trailer dus gestolen. Later is de trailer leeg teruggevonden.

De vervoerder Vos begint een zogenaemde 'verklaring voor recht'-procedure tegen onder meer zijn opdrachtgever, waarin hij de rechtbank vraagt om te verklaren voor recht dat hij niet aansprakelijk is. Vos stelt daartoe onder meer dat de schade is ontstaan door de instructie van de opdrachtgever K+N om de trailer gedurende het weekend te laten overstaan, zodat Vos niet aansprakelijk is. Immers, zo stelt Vos, schuld van de rechthebbende vormt een overmachtgrond volgens het toepasselijke CMR-verdrag.

Beslissing rechtbank

De rechtbank overweegt eerst dat de lading niet gestolen is als gevolg van de opdracht van K+N. K+N heeft niet meer gedaan dan de ophaal- en afleverdatum aan te geven. K+N heeft geen instructies gegeven omtrent de wijze

waarop Vos invulling aan de overeenkomst moest geven, hoe de trailer moest overstaan en welke veiligheidsmaatregelen Vos daarbij in acht moest nemen. De wijze van uitvoering van de overeenkomst is aan Vos overgelaten, aldus de rechtbank. Kortom, er is geen sprake van schuld van de rechthebbende.

Vervolgens overweegt de rechtbank dat het aan Vos is om te stellen en te bewijzen dat hij alle redelijkerwijs van een zorgvuldig vervoerder te vergen maatregelen heeft genomen om het verlies te voorkomen (dat is de maatstaf die de Hoge Raad in het arrest *Oegema/Amev* heeft aangelegd). Vervolgens overweegt de rechtbank dat Vos afdoende maatregelen had moeten treffen om de diefstal onmogelijk te maken, mede omdat Vos – gezien de informatie op de CMR-vrachtbrief – wist, althans had kunnen weten, dat het een kostbare lading betrof.

Uit de omstandigheid dat de aanwezige veiligheidscamera's niet het gehele terrein bestreken, de opnames pas achteraf bekeken werden en de noodpoort afgesloten was door een ketting en een hangslot dat eenvoudig geopend kon worden, volgt dat Vos geen afdoende maatregelen heeft getroffen om de diefstal te voorkomen. Het terrein voldeed immers niet aan de eisen die gesteld kunnen worden aan een terrein om daar gedurende het weekend veilig een trailer te laten overstaan. Vos komt dus geen beroep toe op overmacht en is dan ook (beperkt) aansprakelijk voor de ontstane schade.

Commentaar

Sinds het standaardarrest van de Hoge Raad *Oegema/Amev*, waarin de Hoge Raad in lijn met de leer van de ons omringende landen een zeer stringente maatstaf heeft geformuleerd voor het doen van een beroep

op overmacht, komt het nog maar weinig voor dat er daadwerkelijk een beroep wordt gedaan op vervoerdersovermacht en de rechter hierover moet beslissen. In dit geval probeert de vervoerder een beroep te doen op vervoerdersovermacht door te stellen dat de schade te wijten is aan de schuld van de opdrachtgever. Er is weinig jurisprudentie beschikbaar over overmacht op grond van de schuld van de afzender. Van belang is dat hier ook een causaal verband dient te worden aangetoond tussen de gestelde schuld van de afzender en de schade.

Een voorbeeld voor schuld van de afzender kan zijn dat hij zeer gevaarlijke goederen meegeweet zonder dat aan de vervoerder te melden. Als er dan een explosie plaatsvindt of iets dergelijks, kan er sprake zijn van schuld van de afzender en dat rechtvaardigt dan mogelijk ook een beroep op overmacht. Duidelijk is dat de rechter bij zaken waarbij de trailer overstaat op een terrein, een zeer strenge maatstaf toepast alvorens een beroep op overmacht te honoreren. Het overstaan op een afgesloten terrein is niet voldoende. Om een beroep op overmacht te rechtvaardigen, moet kennelijk ook aan andere aanvullende eisen worden voldaan. Denkbaar is dat als een trailer in een warehouse staat geparkeerd, een beroep op overmacht mogelijk wel wordt toegekend. Ook zou mogelijk succesvol een beroep op overmacht kunnen worden gedaan wanneer de afzender de plek waar de trailer overstaat geaccordeerd en/of aangewezen heeft.

De hier besproken jurisprudentie is afkomstig uit S&S (Aflevering afl. 7/8; 2023), Kluwer B.V., Postbus 23 (7400 GA) Deventer.

Mr. V.R. (Vincent) Pool
De auteur is advocaat en partner bij Van Traa
Advocaten te Rotterdam.